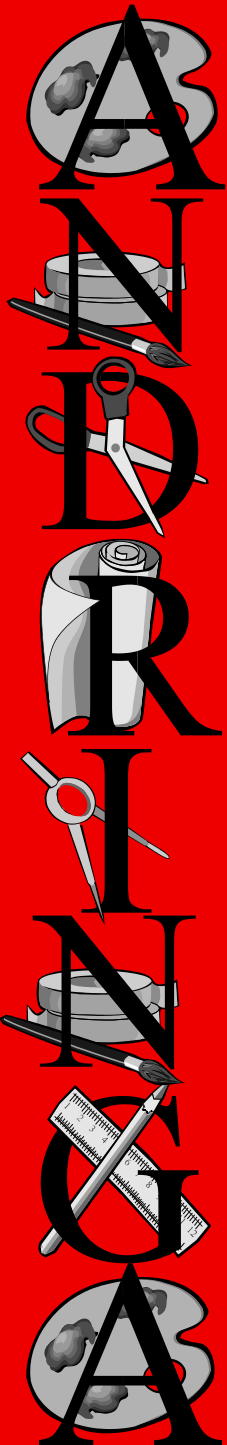

Maart 2008

Andringa Staach Nijs

47

Familiekrantje van de
Andringa Stichting

ANDRINGA STICHTING ADRESSEN

Correspondentieadres (en tijdelijk secretariaat)

Mw. Tsjikke Andringa
Leeuwerikstraat 5
9269 NB VEENWouden
Tel. 0511 – 472207 E-mail adres: andringastichting@hetnet.nl

Voorzitter (ad-interim)

Dhr. Herman Andringa
Hoofdweg 205
8474 CG OLDEHOLTPADE
E-mail: herman.andringa@home.nl

Penningmeester

Mw. Eppie Andringa - Bijma
Waterlelie 5
9291 JP KOLLUM

Alle geldhandelingen voortaan alleen via onze Zakelijke Girorekening:

Postgiro 99008 – t.n.v. Andringa Stichting, Waterlelie 5, 9291 JP Kollum

Beheer Andringa Boeken en Kalenders m.i.v. 1 maart 2008:

Mw. Ida Okx – Andringa
Soolstede 2
8426 AT APPELSCHA

Na ontvangst van het bedrag op gironummer van de Andringa Stichting krijgt u het bestelde thuisgestuurd. Persoonlijk afhalen en betalen kan ook, maar wel na afspraak. Tel. 0516 – 431453. Meer informatie, zie omslag.

Eindredacteur ASN – Andringa Staach Nijs

Dhr. Piet Andringa
Bouwmeestershoeve 208
7326 RP APELDOORN

Beheer Andringa familie archief – ook voor al uw familieberichten !!!

Mw. Tsjikke Andringa
Leeuwerikstraat 5
9269 NB VEENWouden
Tel. 0511 - 472207
E-mail: tsjikkeandringa@hetnet.nl of andringastichting@hetnet.nl

© Andringa Stichting

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Andringa Stichting.

De boekenweek van dit jaar staat in het teken van ouderdom. Een heel juist woord. Ouderdom. Oud en dom... Ouderdom wordt eufemistisch uitgedrukt met de derde levensfase, senioren of vijftigplussers. Het zal vast wel komen door het boekenweekthema dat de laatste tijd aandacht krijgt door een grote hoeveelheid boeken, films, documentaires en theatervoorstellingen over de derde levensfase in de media. Massamedia, zoals tv en couranten hypen graag en wij hypen mee. Nauwelijks zakt een hype weg of de volgende hype dient zich aan. De huidige hype over ouderdom zal vermoedelijk wel snel verdwijnen, aangezien het geen vrolijk onderwerp is. Sinds lange tijd koester ik een bovenmatige belangstelling voor het gedrag van de mens. Niet voor een specifiek onderdeel, geest of lijf, maar voor de mens in zijn geheel en vooral de mens in zijn sociale context. Veel boeken en films handelen over het verval, het verlies aan functies, het verlies van geheugen, het verminderen van onze capaciteiten om je te kunnen redden in de huidige samenleving. De samenleving is zoveel anders dan tachtig jaar geleden. Verkeer, huisvesting, arbeidsparticipatie, consumptie, opvoeding, arbeid, automatisering, digitalisering, vrije tijd, verzorging, politiek. Eigenlijk is er bijna geen maatschappelijk gebied waarop zich niet drastische veranderingen hebben voorgedaan. Eén gebied blijft echter behoorlijk buitenschot, een belangrijk gebied is nauwelijks veranderd en dat betreft onze psyche. Ons persoonlijk gevoelsleven en ons geheugen is – zo lijkt - niet veranderd. Onze emoties lijken, zelfs eeuwenlang, niet in essentie gewijzigd te zijn. We leven in een andere tijd, de omgeving is indringend anders geworden, de omstandigheden zijn anders, ons voedsel, onze voedselpatronen, de productieprocessen en consumptiepatronen, zijn totaal veranderd. Ook is onze visuele en auditieve omgeving onvergelijkbaar met die van onze voorouders, maar, een ding is nog zoals in de Griekse oudheid: *we voelen het zelfde*.

We leven ook aanmerkelijk langer dan vroeger. In communicatief opzicht zit er veel vaart in ons leven. De snelheid van ons leven is veel hoger dan vroeger. Hoe rustiger en bedaarder het leven voortkabbelt, hoe langer de tijd duurt, hoe drukker en des te sneller lijkt de tijd te gaan... Althans dat is mijn zelfbedachte relativiteitstheorie: tijd laat niet met zich spotten, hoe sneller je leeft hoe sneller de tijd ervaren wordt. Het is ons brein, onze denktank, de grijze cellen, waarop wetenschappers, filosofen, kunstenaars en kwakzalvers zich nu in grote getale storten. Een deel van dat brein springt eruit in belangstelling en dat is het geheugen. Het geheugen is ook voor onze familievereniging een belangrijk aandachtspunt. Het heeft namelijk veel te maken met het werk van onze stichting. Uit de boeken die ik heb bestudeerd blijkt dat over het geheugen relatief weinig bekend is. Weliswaar kunnen neurologen nauwkeurig aangeven

waar in het brein herinneringen liggen opgeslagen in de hersenen, waar bepaalde herinneringen precies zitten en welke invloed medicijnen of andere stoffen hebben op het geheugen. Hoe herinneringen een eigen leven kunnen gaan leiden, hoe zij verdwijnen en weer opduiken daarover is nog niet veel bekend. Onze hersenen zijn vele malen ingewikkelder dan een computer. Misschien zijn onze hersenen, als we oud zijn, op hol geslagen computers, computers die hun eigen gang gaan, maar ook bij iedereen anders werken. Zo mijmer ik wat over ons brein als ik bij toeval stuit op het boek "De Heimweefabriek – Geheugen, tijd en ouderdom" van Douwe Draaisma. Voor 15 Euro, ietsje meer dan u voor onze fraaie Andringa kalender betaald, krijgt u een schat aan informatie over de werking van het geheugen. In de Volkskrant sprak men in de recensie over "ontdooiende herinneringen". Oud en dom, we vergeten, maar er komen ook mooie oude herinneringen haarscherp opnieuw naar boven en daar hoeft u niet dom voor te zijn, alleen maar oud. Een eerder boek van dezelfde auteur is "Waarom het leven sneller gaat als je ouder wordt". Kostelijk leesvoer en niet alleen voor Andringa's die een warme belangstelling koesteren voor genealogie of een hobby maken van gedrag en psyche.

Herman Andringa (NB 22114), ad-interim voorzitter

FINANCIËN – kort jaarverslag 2007 Andringa Stichting
--

Het aantal betalende abonnees voor ons familiekrantje Andringa Staach Nijs (ASN) schommelt de laatste jaren tussen 250 en 400. Vorig jaar liep dat aantal terug tot 136, waarschijnlijk mede veroorzaakt door veel Andringa's die in 2006 reeds hadden vooruitbetaald en omdat geen acceptgirostrook werd meegestuurd. In de voorgaande jaren ontving u een acceptgiro, daarmee zijn we onlangs gestopt door een ander beleid bij de Postbank. Zowel ASN45 (mei) en ASN46 (november) zijn naar ruim 800 adressen in Nederland verzonden. Op de envelop van die nummers was beide keren een extra sticker geplakt i.v.m. retourzending, met als resultaat dat bijna 80 Andringa's hebben aangegeven dat zij geen belangstelling meer hebben. Die adressen zijn inmiddels uit de verzendlijst verwijderd. Het bedrag aan giften was in 2007 aanmerkelijk lager vergeleken bij 2006, maar desondanks zijn wij blij en dankbaar met elke extra gift. Allen hartelijk dank! De uitgaven over 2007 (inclusief een bijdrage voor de aanschaf van een nieuwe computer t.b.v. het familiearchief en secretariaat) waren bijna duizend Euro hoger dan de inkomsten. Op de familiedag zal het verslag van een kascommissie aan u worden voorgelegd.

Het jaarlijkse abonnementsgeld voor ASN blijft voorlopig € 5,55.

U kunt het storten op Postgiro 99008, t.n.v. Andringa Stichting, Waterlelie 5, 9291 JP Kollum. Vergeet niet uw familiecode, naam en adres te vermelden.

Met vriendelijke groet, ook namens het Andringa Stichting Bestuur en penningmeester Eppie Andringa – Bijma, Tsjikke Andringa

EEN STOUTE OOM

Mijn oom Johannes ken ik uit verhalen. Vanzelfsprekend ook van foto's zoals afgebeeld op pagina 144 van Andringa boek deel 1. Mijn vader - te zien op de pagina ernaast - kreeg pretoogjes als hij vertelde over zijn broer.

Eens troffen ze langs de Kanaalweg (Leeuwarden) thuiskerend van de vroegmis op een zondagmorgen meester Bokje aan. De onderwijzer, die de boerenjongens zo vaak de les had gelezen, zat daar nu te profiteren van zijn pensioentje, schriel en halfdoof vissend aan de wallekant. Hij hoorde de jongens niet naderen. Johannes liet zich de kans

niet ontgaan en gaf zijn vroegere kwelgeest een zetje. Meewarig roepend: 'Ach meester, wat heeft dat kregentuig nou toch met je gedaan', liet Johannes de spartelende heer Bokje, zogenaamd behulpzaam, nog een keer of wat in de plomp terugzakken, alvorens hem op de kant te trekken. Mijn vader kreeg nog immer de tranen in de ogen als hij zich het beeld voorstelde van de voormalige leerkracht die druipnat, hoed scheef op het hoofd en een sliert eendekroos aan het lorgnet zijn vroegere leerling aan de onderwal stond te bedanken. 'Graag gedaan meester.'

Ooit lag er een tjalk voor de wal. De jongens liepen te donderjagen langs de stier die op een naburige wei woest snuivend op uitbreken stond. Om een of andere reden hadden ze er iets te verven. Bij het schip aangekomen, ontwaarden ze op het kajuitschot naast de roefdeurtjes een godsvruchtige spreuk. Johannes bedacht zich niet. Onder de bijbelse tekst: *De Heere is mijn licht en mijn heil, voor wien zoude ik vreezen? Ps.27* kalkte hij: *Dat mut de bolle van Hoekstra wezen. Joh. 1.*

Slampampers

Op zijn zestiende moest mijn vader een baantje zoeken. Op de ouderlijke boerderij was te weinig emplooi (zie foto op pag. 142 Andringa boek deel 1; de jongen met de emmer is waarschijnlijk mijn vader). Hij kon als slagtersknecht aan de slag te Leeuwarden. Later vertrok hij 'met een tientje op zak' naar Den Haag om zich ("met mijn Friese mond", zoals hij zei) te melden bij Slagerij Van der Doef. In die tijd was het slagtersvak nog puur handwerk. De knechts stonden bijvoorbeeld van vrijdag op zaterdag urenlang worst te snijden op de plank, waarbij de baas nauwkeurig de constante millimetermaat van de plakjes controleerde. De clientèle placht er te shoppen tot laat in de zaterdagavond. Direct daarop begon het personeel met opruimen en schoonmaken. Na gedane arbeid repten de roomse knechts zich naar de zondagsmis van 07.00 u. Let wel: elk weekend weer, na een karwei van 24 uur of langer! Menigmaal werden vanaf de preekstoel de slampampers die achterin in slaap zakten tot de orde geroepen. Mijn vader kende dit gedrag van de H.H. geestelijkheid wel. Thuis had hij met andere boerenzoons nog al eens de H. Mis moeten bijwonen op zijn

knieën in het middenpad, op de koude plavuizen. Niet zozeer vanwege wangedrag als wel vanwege klachten die beminde gelovigen deponeerden bij mijnheer pastoor. De kleding van de pubers riekte nogal naar mest en dat verstoorde de devotie tijdens de plechtigheid. Toch moet de Heer, zelf geboren in een stal, de geur niet onwelgevallig geweest zijn.

Veehouder Johannes wilde zijn jongere broer Eeltje wel eens opzoeken in het deftige 's-Gravenhage. Na de treinreis van vele uren had hij acuut trek in een slokje. Aan het Lange Voorhout met zijn paleizen trof hij de uitspanning Hotel des Indes aan. Dat leek hem wel wat. In tegenstelling tot de bedeesheid van mijn vader kenmerkte het optreden van Johannes zich door een montere driestheid. Hij negeerde de portier in diens generaalsuniform met een hoop goud aan de schouders en nam plaats in de lounge. Daar heerste een atmosfeer van *luxe, calme et volupté*, die adel, aristocratie en oud-geld destijds meenden van node te hebben. Minzaam vervoegde zich bij hem een ober in rokkostuum. Deze veinsde zelfs niet eens zijn onwilligheid om dienstbetoon te betrachten jegens de agrariër. De aanwezigheid van deze man-van-buiten, herkenbaar aan gebruiende kop en - na het lichten der pet - wuituitgeslagen voorhoofd, werd hooguit gedoogd; eigenlijk niet op prijs gesteld in de verheven sfeer van palmen, pluche en Perzische tapijten.

Cognac

Johannes lustte wel een kejakje. Met suker fansels. "Cognac voor mijnheer": de pinguïn serveerde op een zilveren dienblad een superslank glas en een potje suiker. Johannes stuurde hem weer op pad voor een lepeltje om te roeren. Met in voldoende mate opgetrokken wenkbrauwen verstreekte de bediende hem een zilveren lepel die onmogelijk in het glas paste. Geen nood; Johannes stak het bestek omgekeerd met de steel er in, roerde naar hartelust en sloeg de borrel achterover. 'Ober, even betalen.' Hij stopte de man het glas in de hand, boog het lepeltje om en hing het aan de rand. De verbouwereerde horeca-lakei kreeg van hem goedmoedig een klap op de schouder die het heiligdom ontluisterde door luid gerinkel van zilverwerk en omkieperend kristal. Johannes doneerde een halve stuiver aan de deurman en daalde voldaan de stoep treden met de rode looper af. Op naar broer Eeltsje. Hij die 's morgens nog onder de koe zat te melken, had een kakkineuze tent een vies poepie laten ruiken.

Is het een wonder dat je bij mijn vader tot op hoge leeftijd, somber als hij was, de zon op zijn gezicht zag doorbreken als hij over de heldendaden van zijn broer vertelde? Ik heb me vaak afgevraagd: Wat zou zijn leven toch heel anders zijn gelopen als hij een sprankje had bezeten van wat Johannes uitstraalde. Wat had ik ook graag die oom meegemaakt met zijn combinatie van eenvoud en fierheid. Hij overleed in januari 1941 op Kleyenburg te Leeuwarden, toen ik ruim vier jaar was. Gelukkig hebben we de foto's nog.

Ton Andringa (LE223)

De twaalfde aflevering deze keer - een verhaal over ontmoetingen met Andringa's ... nu in ASN 47. Regelmatig ontmoet ik mijn eigen Andringa familie en af en toe de Andringa's van het Andringa Stichtings Bestuur. Daarnaast hoor, lees, zie of ontdek ik vaak iets over andere mensen die dezelfde achternaam dragen of er aan verwant zijn.

Overigens ben ik altijd benieuwd naar jullie reacties & verhalen, bel of stuur eens iets op, wie weet wordt daar in het volgende ASN op ingegaan ...

Let 's HYVE... Af en toe krijg ik zo'n berichtje via mijn e-mail binnen. Sinds de oprichting van Hyves in oktober 2004 is dit fenomeen uitgegroeid tot een van de grootste sites van Nederland. "Hyves" kun je beschouwen als een soort zelf samen te stellen vrienden netwerk via internet op je computer. Je netwerk groeit met de tijd, want jouw vrienden nodigen zelf natuurlijk ook weer vrienden uit... Jan Pieter de Boer heeft vorig jaar met "Andringa Hyves" een heel leuk initiatief genomen. "Dit is toegankelijk voor iedereen die de achternaam Andringa heeft." staat op die site met o.a. twee afbeeldingen van Andringa wapens te lezen. "We proberen gewoon de hele stamboom online te krijgen. Kom op Andringa's!!!" Reacties komen er zeker: "Hey Andringa's, gezellige familie... Ontvangen jullie ook dat Andringa boekje in de zoveel tijd? Hoe gaat het ermee? Is er wel eens iemand op de Andringa-dag in Friesland geweest? Is zeker als een soort reünie? Gaat er iemand naar de familiedag in het Zuiderzeemuseum? Onze stamboom begint ergens in 1600. Er zijn volgens mij maar een stuk of 17 Andringa vertakkingen die omstreeks die periode zijn ontsprongen." lees ik. "Stamboom? Niet alle Andringa's hoeven toch familie te zijn?" "Jazeker, alle Andringa's zijn familie, kijk maar in het dikke Andringa boek. Zelfs JPdB is familie..." Hoe hij verwant is aan de Andringa's, weet ik niet, wie weet vertelt hij mij dat binnenkort via een van mijn beide dochters, ook Sygrit en Kirsten hebben hun eigen Hyves netwerk. Fantastisch dat er op eigen initiatief op zo'n manier steeds meer belangstelling komt voor en door de (vooral ook jongere generatie) grote Andringa familie. Ga vooral zo door met Andringa Hyves!!! Hebben jullie nog leuke ideeën voor het Andringa Stichtings bestuur of voor dit familiekrantje?

Een geheel ander initiatief is vorig jaar genomen door de vereniging voor natuur- en milieueducatie IVN, die daarmee bij wil dragen aan de klimaatcampagne 'Hier Nederland Klimaatneutraal'. <<In de achtertuin van het Andringahûs van de protestantse gemeente in Aldeboarn (Oldeboorn) komt een vlindertuin. De nectarrijke planten moeten een plekje bieden aan vlinders en bijen. Scholen kunnen de tuin

voor educatie gebruiken en het nieuw stukje natuur kan deel uitmaken van de wandelroute door het dorp. Omdat de nieuwe beplanting zonlicht nodig heeft, moeten een spar, zes esdoorns, twee iepen en een sierkers worden gekapt. De kerk heeft toestemming verleend voor het plan.>> Dit bericht uit de LC kreeg ik laatst in handen. De kerk die wordt genoemd, is voor Andringa's extra bijzonder, door het Andringa familiewapen boven de kerkdeur en door enkele Andringa monumenten in de kerk te Oldeboorn. Terwijl ik bij het uittypen van dit bericht de foto's vanaf pag. 82 t/m 93 in Andringa boek 2 nog even bestudeer, valt mijn oog niet alleen op een afbeelding van Andringa State te Oldeboorn (pag. 87), waarbij op de achtergrond bovengenoemde kerk inclusief drie wapens boven de kerkdeur, maar ook op het kerkboek met zilverbleslag gemaakt door zilversmid Johannes Andringa (Q13). Tegelijkertijd kijk ik even op internet en wat vind ik:

<< **Leeuwarder roomkom.** Mooi gedreven roomkom uit Leeuwarden. Uitstekend vakmanschap. Gemaakt door de bekende Leeuwarder zilversmid mr Johannes Andringa. Andringa werd in 1760 zilversmid. Jaar: Rond 1780 Prijs: € 1.495.-- Leeuwarden, FR - 26 Januari 2008 >>

Is er misschien een huidige **Johannes Andringa** die belangstelling heeft voor deze zilveren roomkom? Wordt op internet aangeboden via marktnet.nl. Voor meer informatie over zilversmid Johannes zie dus bij Q13 in boek 1 en bij N33 in boek 2. In Andringa boek 1 staat een foutief geboortjaar vermeld: 1772 moet zijn 1722. In boek 2 staan twee afbeeldingen van zijn werk: zie blz. 89 en 93.

Bij het doorbladeren van beide Andringa boeken denk ik regelmatig terug aan **Tsjerk Andringa** (ZG 21133). Zijn bijdrage voor beide boeken is en blijft heel belangrijk, de beide losbladige overzichten met familiestambomen in boek 1 zijn bijvoorbeeld van zijn hand. Zo ook de overzichten op blz. 8 en 15 uit boek 1. Het "Woord vooraf" op blz. 3 in boek 2 schreef Tsjerk en op blz. 76 heeft hij de moeilijk te lezen tekst van de grafzerk van Aucke Hansen met een duidelijke tekening voor ons allen leesbaar gemaakt. Wie in het bezit is van een Andringa verjaardagskalender met afbeeldingen van kunstwerken van Andringa's, kan in de maanden augustus en november genieten van Tsjerk zijn werk. Een zelfde soort kunstwerk op een kaart, waarop o.a. de afsluitdijk is afgebeeld, kreeg ik begin januari toegestuurd. Tot grote verbijstering las ik even later dat Tsjerk Andringa, echtgenoot van Asmahan en vader van Elisaar, op 6 januari 2008 was overleden, 55 jaar oud. Tsjerk heb ik in 1981 leren kennen, Tsjerk van Schier noemden wij hem, omdat hij jarenlang op Schiermonnikoog heeft gewoond en gewerkt. Samen met een enthousiaste werkgroep met "Andringa's" van diverse pluimage (en niet te vergeten genealoog Ype Brouwers), zijn we sinds de eerste bijeenkomst op 17 januari 1981 voortvarend aan de slag gegaan. Reeds na 2 maanden kwamen 250 Andringa's naar de eerste familiedag op 21 maart 1981 te Akkrum. Alle aanwezigen kregen een aan hun familietak gerelateerd gekleurd

naamkaartje inclusief de toenmalige familiecode. Zij konden hun eigen naam en/of familie eveneens terugvinden op de 15 grote stambomen vervaardigd door **Tsjerk Andringa** in zijn keurige, kalligrafische handschrift. Jarenlang functio-

neerde Tsjerk als actief bestuurslid, zelfs enige jaren als voorzitter van de Andringa Stichting, daarna nam hij omstreeks 1998 afscheid, maar bleef zeer betrokken.

Vanaf 1 mei 1999 vestigde hij zich met zijn gezin te Makkum en werkte bij de gemeente Wûnseradiel, waar hij op 1 juni 2006 werd benoemd tot directeur-loco-secretaris.

<< *Hy joech tegearre mei de algemien direkteur-siktaris op treflike wize lieding oan de amtlike organisaasje. Tsjerk stie bekend as in hurde wurker, hy wie earlik, kreatyf en in*

master yn it relativearjen fan saken. Koart lyn hie hy tegearre mei syn frou en dochter moaie plannen makke foar de takomst. Spitigernôch sil dat foar him nea wurklikheid wurde. Tsjerk mocht mar 55 jier wurde. Hy lit net allinne by syn frou en dochter mar ek by ús in grutte leechte efter. >>

Bij het a.s. bezoek van de koningin op 30 april, waarvoor Tsjerk Andringa enkele dagen voor zijn overlijden tot algemeen coördinator was benoemd, zal menigeen uit Makkum aan hem terugdenken... Omstreeks september vorig jaar kwam Tsjerk nog even bij mij langs met een doos vol archief materiaal voor onze stichting. Hij vertelde over zijn ambitieuze toekomstplannen, het was de laatste keer dat ik met hem heb gesproken. Zijn humor, zijn relativerend vermogen, de rust die hij uitstraalde, zijn creativiteit, zijn warme belangstelling voor iedereen om hem heen, blijven onvergetelijk. Asmahan, Elisaar en overige familie, nogmaals heel veel sterkte!

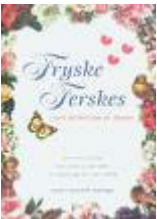
Sinds de publicatie van het eerste Andringa boek in 1985 hebben **Ferdinand en Nelly Ettema – Andringa** (LA 21) te Joure zich ontfermd over alle Andringa boeken en de verzending ervan. Nelly is vorig jaar 85 jaar geworden en Ferdinand 83 jaar. Al een paar keer hadden ze aangegeven om zich langzamerhand terug te willen trekken uit het Andringa Stichtings Bestuur. Bij de laatst gehouden bestuursvergadering in februari 2008 bij hen thuis werd duidelijk dat zij ook het boekendepot wel wilden afstoten, gezien hun leeftijd volstrekt begrijpelijk, maar je merkte tegelijkertijd dat dit 'afscheid' toch ook moeilijk is. We zullen nog wel eens bij hen vergaderen, daarvoor blijft hun huis openstaan, maar vanaf deze plaats opnieuw heel hartelijk dank voor jullie enorme inzet!!!

Ton Andringa (LE 223), onze gastschrijver sinds ASN 45, en **Ida Okx – Andringa**, (LE 213) kennen elkaar niet. Ton zijn vader Eeltje en Ida haar grootvader Johannes waren broers. Ton levert ook voor dit ASN een bijdrage, zie zijn verhaal op pag. 6: "Een Stoute Oom...". Ton en Ida hebben zich (met aanhang) aangemeld voor de familiedag. Dat wordt dus voor hen een eerste ontmoeting in Enkhuizen. Wat zullen die twee veel verhalen over de gezamenlijke familieleden aan elkaar kunnen vertellen, ik zie het al voor me...

Dat wordt reuze gezellig! En dat is nu precies waar het volgens mij om gaat op zo'n **Andringa familiedag**: Andringa's en aanverwanten ontmoeten, of het nu familie is of niet, de ander leren kennen door gezamenlijke activiteiten en/of door met elkaar in gesprek te komen en ondertussen met zijn allen te genieten van het programma dat wordt aangeboden. En wie weet, blijven die ontmoetingen zich op een of andere manier voortzetten! Oh ja, heeft u zich of heb jij je al opgegeven voor de familiedag op zaterdag 31 mei? Wacht niet te lang, gewoon doen hoor, er kunnen nog heel veel mensen (jong en oud) bij!!! In het artikel over Piet, de turfschipper, (zie pag. 12) wordt gesproken over kalkovens, in het Zuiderzeemuseum staan er ook een paar, maar wie kan daarover iets vertellen? Wie kent nog spelregels over kegelen en bikkelen, beugelen en tiepelen?

Jetske Mussies – Andringa (YD 231) belde mij enkele weken geleden, net na haar 88^e verjaardag. Ik heb haar een paar jaar geleden opgezocht, toen zij aan de Andringa Stichting enkele door haar grootvader Waling Andringa (YD 23) geschreven boeken wilde schenken. Zij had nu een lijstje met namen paraat van onlangs overleden familieleden, de notities voor die familieberichten worden t.z.t. voor ASN 48 verwerkt. Jetske houdt van fotograferen, vooral wolkenpartijen en mooie luchten worden vastgelegd en op posterformaat afgedrukt. In de hal van haar serviceflat zijn een aantal geëxposeerd. Jetske is nog lang niet uitgesproken, zij vertelt over haar jeugd en dat zij voor haar 14^e verjaardag een heel klein bijbeltje kreeg. Ondertussen heb ik Andringa boek deel 1 open voor mij liggen op blz. 279, waar mijn oog halverwege de tweede kolom valt op Latijnse woorden. Jetske weet meteen dat Nux Vomica een middel is tegen verkoudheid, Briomia tegen hoesten en Aconitum goed was voor de longen. "Elke dag één druppeltje". Tot slot werd de volgende spreuk door Jetske aan het begin van dit jaar aan haar medebewoners voorgedragen: "Nu het oude jaar is heengegaan, zien wij het nieuwe voor ons staan. Wat zal het ons wel geven? Dat weet alleen de goede God, Hij schenke u een heilzaam lot en zegen op uw streven!"

Verwarrend hoor, al die Andringa's, of niet soms? Bij ons in het dorp wonen zelfs twee met dezelfde voorletter. Na afloop van de Sinterklaasactie eind vorig jaar ben ik diverse keren gefeliciteerd, heel grappig. De prijs was dus voor de andere T. Andringa uit Veenwouden, **Tineke** werd verrast met de tweede prijs!

Tot slot nog even een verwijzing naar twee Andringa publicaties. o.a. het boekje met Fryske Ferskes, samengesteld door Sjoerd Andringa en de Andringa Verjaardagskalender. Beide zijn nog volop te bestellen voor 10 Euro per stuk (Verzendkosten € 2, 60).

(Andringa in Chinese tekens?)

Oare kear mear!
Mei freonlike groet,
Tsjikke Andringa (YB 12214)

安德林加

Pieter Harmens Andringa (VA11 * Sneek 1833 † Amsterdam 1906), alom bekend als Piet, was een kaarsrechte rasechte Fries van één meter negentig lang, die nog op zijn 70ste jaar met zijn gebit een koperen cent kon doorbuigen. Hij was opgevoed bij zijn grootouders 'op de kalkovens', hoogstwaarschijnlijk in de nabije omgeving van Sneek. In zijn jeugd moet Piet turfschipper geweest zijn. Eerst met de schuit of sloep schelpen halen aan de kust van de Zuiderzee en in nazomer en najaar turf halen in de streek van Rijssen en Nijverdal, gemeente van Hellendoorn, toen het hoge en lage veen in Friesland en Drenthe nagenoeg uitgeput waren. Daar moet Piet kennis gemaakt hebben met Jannetje (Janna) Poelakker. Turfscheppen of baggeren en turftrappen was seizoengebonden en dat was het kalkbranden in de winter ook. De arbeiders in de kalkovens waren zomers veelal 'rieders', zo heten de mannen die rieten daken maakten. Zomers als een vrije vogel op het dak en 's winters lekker bij de warme kalkovens, dat was zo gek nog niet.

Toen het werk op de kalkovens afliep en bovendien in Twente geen turf meer afgestoken werd, is Piet met zijn Jannetje en met inboedel en al op zijn turfschip naar Amsterdam gevaren. Daar heeft hij van alles vervoerd, geladen en gelost, zoals turf, kolen en aardappelen. Zo komt het dat mijn moeder Pietje (of Nelly zoals zij later werd genoemd) in 1882 op de 'Moddersloot' in of bij Amsterdam werd geboren, dicht bij een aardappelveld, waar grootvader Piet bij de boer zijn patatten aankocht.

Mijn grootvader heeft ook wel gesmokkeld, zoals Vlaamse kant van België naar Nederland. Hij kon hele geschiedenissen aan mijn moeder vertellen over honden waar men kant omheen had gewikkeld en daaroverheen een valse vacht. Die honden werden dan de grens overgeloodst. Hij is toen in de nor beland, zes jaar lang heeft hij gezeten, wat natuurlijk een naar stempel op het gezin heeft gedrukt. Mijn grootmoeder is toen in één nacht grijs geworden. De ware toedracht heeft hij nooit aan zijn kinderen verteld en die is dan ook met hem het graf ingegaan en in dat van zijn trouwe vrouw, mijn grootmoeder. Waarschijnlijk heeft hij tijdens zo'n smokkeltocht een douanier in zijn been geschoten, want van smokkelen alleen krijg je niet zo'n zware straf.

Toen hij omstreeks 1878 vrij kwam is hij door voorspraak voor eigen rekening nachtwaker geworden. Die voorspraak verkreeg hij, doordat hij een zilveren knip had gevonden met veel geld erin, die hij naar het politiebureau bracht, want hij was als rechtgeaard Fries zo eerlijk als goud.

Het gezin woonde toen op een grote woonschuit op de Amstel, tegenover nr. 12, en Piet was dus kapitein op zijn eigen schip. Mijn grootmoeder verkocht aardappelen, die in het ruim lagen opgeslagen. Als nachtwaker deed hij enkele malen zijn ronde langs de blokken herenhuizen, zodanig dat zijn forse stappen flink doorklonken. Dan trok hij zijn zware laarzen uit en sloop stiekem op zijn sokken met zwart kattenbont overtrokken in tegenovergestelde richting,

gewapend met een ploertendoder en een felle batterij. Zo heeft hij eens de zwaarste inbreker van Amsterdam 'Lammetje Zondag', op heterdaad betrapt en bij zijn lurven gevat, toen deze aanstalten maakte om in te breken. De kranten hebben er vol van gestaan. Het gebeurde op zijn waakronden ook wel eens, dat vriendelijke keukenmeiden hem in het souterrain van zo'n herenhuis binnenriepen voor een huzarenslaatje. Er zal ook wel eens een neutje bij zijn geweest, maar daar maakte zijn Jannetje bij thuiskomst dan bezwaar tegen. Hij antwoordde dan: "Dat is mijn medicijn, dat heb ik nodig voor mijn binnenkoortsen".

Hij was ook een toegewijde klusjesman en boodschapper voor de effectenmakelaar Blanke. Toen hij op een keer geld moest afhalen, gaven ze hem een tientje teveel. De loketbediende zei echter dat dat niet kon, want zijn kas klopte. Piet met zijn uitleg naar Blanke, die hem geruststelde en zei: "Hou jij dat tientje nou maar". En wat Blanke zei, dat was voor hem zoiets als een innerlijk geweten dat zich onderwierp aan een groter gezag, want Blanke kon het weten.

Piet wilde niet oud zijn (ik oud? – de duvel is oud!) en wilde niet weten dat hij aan zijn hart begon te lijden en soms last had van duizelingen. Thuis zei hij eens dat hij te lang in het gedrang gestaan had op de beurs en dat door elleboogstoten zijn hart was verschoven. Hij had meer van dergelijke ouderwetse, oubollige uitdrukkingen zoals, als de soep te heet was opgeschept: "Ik verbrand de kroon van mijn hart". Een paar jaar later is hij gestorven, aan dezelfde kwaal die ook Rembrandt plaagde, waterzucht.

Bovenstaande tekst uit Andringa boek 1 is destijds aangeleverd door dhr. André Vlaanderen, zoon van Petronella Andringa (zie pag. 219 en 220) en hier geplaatst ter inleiding

op de 9e familiedag. Op deze foto drie kalkovens bij het Zuiderzeemuseum (ta).

Negende ANDRINGA FAMILIEDAG op zaterdag 31 mei 2008

In het vorige ASN is er al iets over verteld waar de negende Andringa familiedag wordt gehouden. Deze keer hebben we eindelijk gekozen voor een unieke locatie buiten Friesland. Het wordt dus **ENKHUIZEN** in het **ZUIDERZEEMUSEUM!!!** Dit museum is ook bijzonder geschikt voor kinderen. Neem daarom vooral uw kinderen en/of kleinkinderen mee, voor kinderen tot en met 16 jaar hebben we een flinke korting op de deelnameprijs bedongen. Eerst even wat algemene informatie:

ANDRINGA
9
FAMILIEDAG

Het Zuiderzeemuseum te Enkhuizen werd opgericht in 1948. Eind jaren zestig werd begonnen met de ontwikkeling van een openluchtmuseum. Na jaren van voorbereiding was in 1983 het museumpark klaar. Het park geeft een impressie van het wonen en werken rondom de Zuiderzee tussen 1880 en 1930, de periode die voorafging aan de voltooiing van de Afsluitdijk in 1932. Het Zuiderzeemuseum staat dit jaar, 2008, voor een bijzondere uitdaging. Na zestig jaar traditie als cultuurhistorisch museum is het nu tijd voor een ander profiel. Het statische museum maakt plaats voor een dynamische publieksgerichte museale ervaring, die verder gaat dan het verleden van de Zuiderzee. Vanaf eind maart 2008 is het weer een al bedrijvigheid in het museumpark. De ambachtslieden in het museumpark doen werk, dat tegenwoordig niet meer bestaat of radicaal is veranderd. Wie weet nog wat een zeilmaker, een wasbaas en een kuiper precies deden? In de straten van het museumpark is verder theater te zien. Niet om in de kleren van vroeger het verleden na te spelen, maar om bezoekers te verrassen met een portie humor of een verhandeling over eigentijdse problemen. Het buitengedeelte van het Zuiderzeemuseum bestaat uit een wandelpark met authentieke oude panden uit het voormalig Zuiderzeegebied, zoals een kerk, een school, een visrokerij en vele woonhuizen. Bezoekers kunnen alles van binnen en buiten bekijken.

Op deze **negende Andringa familiedag** hopen wij op heel veel deelnemers en prachtig weer, want een groot gedeelte van de activiteiten is in het buitenmuseum gepland. Trek daarom **goede wandelschoenen** aan en kom niet op hoge hakken ... De dag begint om 10:00 uur en eindigt ± 17:00 uur. Zowel het binnenmuseum als het buitenmuseum is toegankelijk voor rolstoelen. De paadjes zijn trouwens wel erg 'hobbelig'. U kunt zich opgeven met bijgesloten **groen aanmeldingskaartje**.

Deelname aan deze familiedag inclusief entreprijs en arrangement is voor **volwassenen € 37,50** en voor **kinderen** tot en met 16 jaar **€ 22,50**.

Mocht de prijs voor deze dag voor u een belemmering zijn om te komen, neem dan even contact op met het Tsjikke Andringa, secretariaat Andringa Stichting, (0511-472207), wellicht kunnen we samen een oplossing vinden.

Inmiddels heeft zich reeds een aantal mensen opgegeven, voor hen wordt bij dit ASN47 toegevoegd: een **persoonlijk toegangskaartje** en **toegangsbewijs** (mits het deelnamegeld is betaald) met o.a. informatie over bereikbaarheid en parkeerruimte. Vergeet niet om beide mee te nemen, want ze zijn tevens het toegangsbewijs tot het Zuiderzee-museum op 31 mei 2008 en de Andringa-dag.

De **ingang van het museum** ligt aan de **Wierdijk 18**, 1601 LA te **Enkhuizen**. Parkeergelegenheid vlakbij het Zuiderzeemuseum is er nauwelijks, dus houdt een ruime planning aan om tijdig aanwezig te kunnen zijn.

Wie zich tijdig heeft aangemeld en het deelnamegeld heeft overgemaakt, krijgt dus een **eigen naamkaartje** met **geel toegangsbewijs** toegestuurd. Speldt het persoonlijke toegangskaartje goed zichtbaar op uw kleding. Meldt u zich bij de kaartverkoop als bezoeker van de Andringa familiedag, zodat u geen entreegeld hoeft te betalen. Naar het gele toegangsbewijs wordt even later in zaal 9 van museumrestaurant "Het Peperhuis" door het Andringa welkomstcomité gevraagd. Op de achterzijde van het geelgekleurde toegangsbewijs staat extra informatie over route en parkeerplaatsen voor bezitters van een invalidenkaart. Wie door diverse omstandigheden pas op het allerlaatste moment besluit toch nog naar de familiedag te willen gaan, kan dit **tot uiterlijk 22 mei** doorgeven aan Tsjikke (Tel. 0511-472207). Dit geldt eveneens voor eventuele afmeldingen. Op het reserveringscontract dat in januari 2008 is afgesloten met het Zuiderzeemuseum Enkhuizen staat bij de voorwaarden nl. de volgende regel: << *Tot uiterlijk 7 dagen voor uw bezoek kunt u wijzigingen (o.a. in aantal personen) doorgeven. Anders zijn wij genooddakt de kosten in rekening te brengen.* >> Bovendien hebben wij dan nog even de tijd om ook voor u een **persoonlijk toegangskaartje met toegangsbewijs** te maken en op te sturen.

Hoe ziet het programma er uit:

Het museum gaat pas **om tien uur** 's ochtends open. De ontvangst voor de deelnemers aan onze familiedag met koffie en een Enkhuizer specialiteit ligt daarom tussen 10:15 en 10:45 uur in zaal 9 van het museumrestaurant "**Het Peperhuis**". Kom vooral op tijd want om 11:00 uur precies is in dezelfde zaal een introductie door een van de museummedewerkers die speciaal voor ons is ingepland.

Na de inleiding gaan we **even op pad** en komen tegen één uur terug in zaal 9 van het Peperhuis voor een **uitgebreide lunch**. Rond half drie tot omstreeks vier uur vervolgen we het **programma in het buitenmuseum**. Door de uitgestrektheid van het terrein is het moeilijk om als grote groep bij elkaar te blijven. Dat is ook niet nodig door de aangeboden activiteiten. Om

toch een **gezamenlijke afsluiting** van de dag te kunnen houden, worden de deelnemers tussen 16:00 en 17:00 uur **in** het museumrestaurant '**Het Amsterdamse Huis**' verwacht. (Oh ja, alle drankjes die u daar nuttig zijn voor eigen rekening en dienen contant te worden afgerekend). Tot slot proberen we met een van de laatste **veerboten** van het museum terug te gaan naar de P1 en/of P2 parkeerplaatsen. (Zie plattegrond op geel toegangsbewijs).

Samen met het Andringa Stichting Bestuur tot ziens op 31 mei? M.vr.gr. Tsjikke.

Inleiding

Tjerk Andringa (NB 22117), niet te verwarren met Tsjerk Andringa (ZG 21133) overleed in 2001 op 51 jarige leeftijd. De laatste jaren van zijn turbulente leven verbleef hij steeds vaker voor kortere of langere tijd in de psychiatrische kliniek "Groot Lankum" in Franeker. Drie jaar geleden kwam onze familietak (NB) - via het TV programma 'Spoorloos'- in contact met Jantine, die een dochter van Tjerk bleek te zijn. Tjerk zelf heeft nooit geweten dat hij een tweede dochter had. In ASN 42 is aandacht geschonken aan deze gebeurtenis. In de bewuste uitzending van Spoorloos vertelde die Jantine dat ze na haar geboorte is afgestaan en na 8 maanden geadopteerd werd door haar adoptieouders. Op haar 21^e jaar is zij op zoek gegaan naar haar biologische moeder. Nadat ze deze gevonden had heeft het enige tijd geduurd voordat ze de gegevens over haar biologische vader aan de weet kwam. Na een zoektocht zonder resultaat heeft zij uiteindelijk 'Spoorloos' ingeschakeld. Door 'Spoorloos' zijn wij dus in contact gekomen en gebleven met Jantine. In augustus 2006 heeft Jantine een dochtertje, Roos, gekregen. Mieke, zuster van Tjerk, heeft haar na de bevalling bijgestaan en geholpen. Zij kunnen het heel goed met elkaar vinden en er is een hechte band tussen hen ontstaan. Mieke en Nico (de echtgenoot van Mieke) vervullen een opa en oma rol naast de adoptiegrootouders.

Negatief beeld

Jantine bleek, na de gesprekken welke met haar plaatsvonden, een negatief beeld van haar biologische vader (Tjerk) te hebben. Dat komt met name doordat het filmmateriaal van de Spoorloos uitzendingen over Tjerk op een dusdanig wijze is verwerkt dat negatieve aspecten de boventoon voeren. Na een gesprek met Tsjikke Andringa (archiefbeheerder van de Andringa Stichting), zette deze haar op het spoor van Roger Wind. Roger is de toenmalige geestelijk begeleider van Tjerk in Franeker. Om haar indrukken over Tjerk aan te vullen – en wellicht realistischer - te maken, heeft Jantine een afspraak voor een ontmoeting met hem gemaakt. Mieke stelde voor om haar daarbij te vergezellen en daarom reisden beide vrouwen op een winderige dag in maart naar Franeker.

Ontmoetingen

In Franeker ontmoetten zij Roger en Jan. Jan is net als Roger medewerker in de psychiatrische kliniek waar Tjerk dikwijls verbleef. Jan was op verzoek van Roger bij de ontmoeting aanwezig: beiden hadden veelvuldig en intensief contact gehad met Tjerk op verschillende afdelingen. Roger liet hen een column lezen die hij in januari geschreven had naar aanleiding van de afspraak met Jantine. Er ontstond een geanimeerd gesprek in een ontspannen sfeer, waarin leuke en minder leuke anekdotes over Tjerk en zijn verblijf in Franeker verteld werden. Jantine genoot zichtbaar van de verhalen over Tjerk, haar vader, die beschreven werd als een kleurrijke, emotionele, boeiende en onvoorspelbare man. Die – zoals Roger dat zo mooi omschreef – geen onderscheid maakte

tussen 'mijn en dijn' en daardoor nogal eens wat 'leende' wat aan een ander toebehoorde. Voor Tjerk bestond er niet zo iets als 'eigen bezittingen', dat begrip kende hij niet. Hij deelde altijd alles met iedereen. Verder vertelde Jan hoe enorm trots Tjerk geweest zou zijn op Jantine en hoe hij haar aan iedereen zou hebben voorgesteld. Want zo was hij! Voor Jantine en Mieke was de ontmoeting een emotionele ervaring. De gastheren boden hen een lunch aan en daarna namen zij afscheid van Roger, die zei dat hij heel blij was met deze ontmoeting. Jan nam hen daarna mee naar het centrum van Franeker voor een rondleiding. Zij bezochten o.a. enkele panden waar Tjerk onder begeleiding gewoond had. Daarna namen zij afscheid van Jan om naar Leeuwarden te reizen, waar nóg een ontmoeting met iemand plaats zou vinden die Tjerk goed gekend had: Lies. Zij was destijds verpleegkundige in de genoemde kliniek en met haar had Mieke al enkele malen gesproken over haar overleden broer. Door toeval hadden Mieke en Lies elkaar leren kennen tijdens een muziekcursus in Frankrijk. Uiteraard was het gesprek op Tjerk gekomen toen Mieke en Lies ontdekten dat Lies haar broer lange tijd verpleegd had. Jantine en Mieke hadden een afspraak met Lies in Leeuwarden. Het was een ontroerend gesprek, waarbij de ervaringen, de herinneringen, de gebeurtenissen en de indruk van Lies over het gedrag en het karakter van Tjerk hopelijk bij dragen aan een juist beeld dat Jantine van haar vader heeft.

Kennis en herdenken

Aangezien Jantine en Mieke besloten hadden om na deze gevoelige ontmoetingen niet op dezelfde dag naar huis terug te keren hadden zij tevoren een overnachting geregeld. Hierdoor was het mogelijk om de indrukken van deze bijzondere dag, nieuwe feiten, en de emoties die hiermee samen hangen, op een prettige manier te verwerken. Hoe kan dat beter dan tijdens een fijn diner in de hoofdstad van Friesland, waar de wortels van de familie Andringa liggen? Voor Jantine, dochter van Tjerk, is het misschien een voorlopig einde aan de zoektocht naar haar vader. Wie en hoe was hij? Zo'n vraag hangt nauw samen met de vraag: wie ben ik? Waar stam ik van af? En wat doet dat met mij. Vragen die steeds weer opkomen en in wezen nooit een definitief antwoord krijgen. Hopelijk heeft Jantine haar informatie over haar vader kunnen aanvullen met de inzichten en herinneringen van Roger, Jan en Lies, Voor Mieke waren de gesprekken een confrontatie met haar gevoelens voor haar broer. Zij bewaart namelijk levende herinneringen aan Tjerk. De herinneringen van anderen roepen bij haar weer andere herinneringen op. Anders dan bij Jantine, die alleen af moet gaan en het moet doen met herinneringen van derden. Heel verschillende uitgangspunten. Voor beiden waren de ontmoetingen en gesprekken aanleiding om nog dichter bij elkaar te komen, te begrijpen en begrip te hebben. En dat is toch erg mooi.

Mieke en Herman Andringa

13 maart 2008

Een reis naar Australië en Tasmanië

Zoals Herman al vermeldde in ASN46, waren mijn vrouw Els en ik eind vorig jaar op reis naar Australië en Tasmanië en kwamen wij, na een verblijf van zeven weken in dit werelddeel, op 27 november 2007 terug. Onze indrukken waren werkelijk onvergetelijk. Omdat we goede vrienden hebben in de nabijheid van Melbourne, besloten we de vlucht heen en terug naar deze stad zelf te boeken en de reisdoelen ter plaatse te bepalen. Dit bood ons de mogelijkheid zelf onze bestemmingen te kiezen en ruimschoots gebruik te maken van de kans om de mensen te leren kennen en in contact te komen met de prachtige dierenwereld. Het was belangrijk goede voorbereidingen te treffen en vanaf juli waren we daarmee al bezig. We boekten de reis via Singapore Airlines, ons aanbevolen door onze vrienden. Op maandag 8 oktober vertrokken we uit Apeldoorn. We hadden wel een hotel geboekt bij Schiphol en zouden pas op dinsdag 9 oktober vertrekken. Precies op tijd, om 12.00 uur, vertrokken we voor een 24 uur durende vlucht met een tussenstop in Singapore. De voorzieningen tijdens de lange vlucht waren prima en we hadden voldoende beenruimte bij onze plaatsen aan de zijkant in het vliegtuig.

De heenreis

Na aankomst in Melbourne

Na aankomst woensdagavond om 19.00 uur, gingen we met onze vrienden naar hun woning in Chelsea. Tijdens de rit konden we al genieten van het prachtige weer, de schone omgeving en het rustige verkeersbeeld op de snelweg. Het verkeer rijdt links, maar ook de bewegwijzering, de borden, de rotondes, alles is totaal anders dan in Europa. Rotondes (roundabouts) moeten linksom worden genomen maar stromen beter door omdat alles erg ruim is van opzet. Ik vroeg me af of ik er wel in zou slagen zelf aan dit verkeer deel te nemen maar dat hoort u nog in dit verhaal!

De volgende dag bezochten we het reisbureau "Flight Centre" om een rondreis door Tasmanië te boeken. Aan de hand van ons schema werd een reis uitgestippeld, te beginnen in Launceston. Bij de reis hoorde de huur van een auto, dit maakte alles vrij avontuurlijk! Omdat we pas op 23 oktober zouden vertrekken, was er ruimschoots tijd samen met onze vrienden in de staat Victoria rond te reizen. Zondag bezochten we het natuurgebied in Dandanong. Daar groeiden eeuwenoude eucalyptusbomen en er waren veel inheemse vogels zoals gallahs, kakatoes en rosellas die zo tam waren dat ze met de hand konden worden gevoerd! In de tuin van onze vrienden hadden we 's avonds vaak bezoek van possums, die zich tegoed deden aan het fruit dat aan de bomen groeide. Ook op appels waren deze dieren verzot.

Reis door Victoria

Op maandag 15 oktober bereden we de Great Ocean Road, waar we prachtige vergezichten hadden over de oceaan. 's Middags bereikten we de 12 *Apostels*, een mooi natuurgebied aan de kust, waarbij uit het water van de Oceaan een

aantal hoge riffen en rotsblokken oprezen. Het opspattende oceaanwater veroorzaakte daarbij een mist van water en schuim! Bij een van de riffen, die als een soort brug uit het water oprees, was enige tijd daarvoor het middenstuk met een daverende knal naar beneden gestort. In Warrnambool brachten we de nacht door. Warrnambool was vroeger een belangrijke haven, waar in de 19^e eeuw veel schepen zijn gestrand vanwege de gevaarlijke aankomst met de doorstaande westenwind van de “roaring fourties”. Op dinsdag 16 oktober reden we naar het Flagstaff Shipping Museum. Hier waren veel monumenten uit het verleden herbouwd: een vuurtoren, oude werkplaatsen en winkels die bemand werden door vrijwilligers. Zij lieten het verleden herleven. Een levend museum! De volgende dag reisden we naar het natuurpark bij Hall’s Gap, waar we twee dagen temidden van de mooie natuur verbleven. We reden naar de Grampions, een prachtig natuurgebied dat met gigantische rotsblokken is bezaaid. Later in de week bezochten we mooie oude Australische mijnbouwstadjes zoals Maldon, Eaglehawk en Bendigo, waar we konden afdalen in de plaatselijke goudmijn die nog in gebruik was. We moesten wel een uitgebreide uitrusting aantrekken compleet met mijnlamp. Het was een belevenis: 80 meter onder de grond, bij een temperatuur van 9 graden. Een oude mijnwerker gaf uitgebreid uitleg over het mijnbouw proces. In de wanden van de mijn kon je gouderts zien glinsteren. Tenslotte stond een bezoek aan het Sovereign Hill museum in Ballarat op de agenda. Ballarat was vroeger een goudzoekerstadje. Op de plaats waar de mijnbouw begon, was alles gerestaureerd met de oorspronkelijke woningen en winkels die waren bewaard. Het was mogelijk zelf bij een riviertje je geluk te beproeven en met de schaal goud te filtreren met een zeef! Later bezochten we de plaatsen waar de goudzoekers vroeger waren ondergebracht, eenvoudige tenten, winderig, koud en stoffig in wintertijd. De winkels en werkplaatsen waren voorzien van de oorspronkelijke inrichting en bemand door vrijwilligers. Er was zelfs een demonstratie van het gieten van de goudstaven en er werd bij verteld hoe het proces werd uitgevoerd. Een contingent soldaten demonstreerde in de straten hoe de wisseling van de wacht in het verleden plaats vond. Via Dandanong reden we zaterdag 20 oktober terug naar Chelsea.

In Tasmanië

De volgende dagen troffen we voorbereidingen voor onze reis naar Tasmanië. Mijn vriend had enkele weken daarvoor een nieuwe auto gekocht, maar hij adviseerde me te oefenen met zijn oude auto om aan het links rijden te wennen. Het was best lastig omdat ik ook nog nooit met een automaat had gereden. Na enige tijd kreeg ik het onder de knie!

Dinsdagmorgen in alle vroegte vertrokken we met een snelbus naar Melbourne Airport voor een vlucht met Jetstar naar Launceston in Tasmanië. Toen we aankwamen, na een voorspoedige reis, was het prachtig weer. We gingen naar de AVIS balie om onze auto op te halen. Het was een Hyundai Esplanada, deze was anders dan die waarin ik had geoefend! De tocht naar de stad en ons hotel was een heel avontuur, maar we slaagden erin heelhuids ons appartement

te bereiken. De volgende dag liepen we bij mooi weer naar de watervallen bij de Cataract-gorge. Op de heenweg kozen we een moeilijke route over de heuvels, maar het uitzicht op weg terug naar de stad langs de watervallen en de hoge rotsen was overweldigend. Launceston dateert uit de 19^e eeuw en heeft een aantal oude gebouwen die uit dezelfde tijd stammen. Vandaar uit reden we de volgende dag naar Moles Creek, waar een reservaat was en waar een rondleiding kon worden gemaakt naar de onderaardse kalkrotsen o.l.v. een gids. Binnenin bevonden zich in het donker duizenden glimwormpjes, die lichtgevend waren. Het was er wel koud (9 graden) en ook tamelijk glad. In het stadje Pinguin hadden we een appartement geboekt en we reisden de volgende dag naar Burnie om naar de pinguïns te kijken, maar ons tijdstip in de middag bleek ongeschikt om iets te zien. Pas 's avonds tegen 21.00 uur komen ze tevoorschijn. In het Fernwood Glade gebied gingen we op zoek naar de platypus (vogelbekdier), maar die was jammer genoeg eveneens onvindbaar want het waren schuwe dieren.

Via Burnie en Everett vervolgden we de reis naar Cradle Mountains. Op weg er naar toe was het mistig en nat. We hadden een mooie unit van Cosy Cabins, we gingen na aankomst naar het restaurant om ons met koffie wat op te warmen en daarna maakten we een wandeling langs een waterval. Op de terugtocht zagen we een kleine wallaby rondspringen. Jammer van het slechte weer, het uitzicht naar de Devils Peak was daardoor beperkt. We bezochten ook nog een reservaat waar Tasmanian devils in een beschermde omgeving verbleven. Het is een fel roofdier dat nu bedreigd wordt door virusziekten. We kregen uitleg van een parkwachter die ons de dieren liet zien in hun eigen omgeving.

De volgende bestemming was Strahan, waar we de dag daarna met de dieseltrein naar Queenstown reden. Het betrof een oude verbinding uit de 19^e eeuw die toen werd gebruikt om het koper uit de mijnen bij Queenstown te vervoeren naar de haven van Strahan. Na restauratie, werd deze lijn in gebruik genomen voor het toerisme. We kregen een prachtige zitplaats achterin de laatste wagon, met een riant uitzicht over het afgelegde traject. Halverwege werd de locomotief gewisseld en vervangen door een stoomtrein. Na aankomst in Queenstown bewonderden we het oude station, dat ook was gerestaureerd. Dinsdag 30 oktober maakten we een bootreis door de baai naar Sarah Island, waar zich de resten van een oude gevangenis bevond. Helaas was het die dag koud en regenachtig weer. Vrij snel bereikte de boot de buitenkant van de baai, waar hij flink slingerde. Het uitzicht bij de riffen was spectaculair. Ik knoopte met enkele Australiërs een gesprek aan, waarbij ik veel te weten kwam over de cultuur van het land. Woensdag reden we verder naar Hobart, het was een lange tocht van ongeveer 300 km. Het eerste stuk van de rit was lastig en we moesten zelfs over een kleine bergpas! We merkten duidelijk dat het klimaat aan de oostkant van Tasmanië heel anders en veel zonniger was. Het kunstenaarscentrum Salamanca in Hobart was gezellig om te bezoeken. De andere dag liepen we eerst naar de vissershaven en later naar het museum van

Hobart. Dit bevatte veel Australische kunst en had een aparte afdeling met schilderijen en oude meubels. Hobart was een mooi stadje en er heerste een ontspannen sfeer. De volgende dag was Port Arthur onze bestemming, waar we de restanten van de oude Engelse gevangenis bezochten en een rondleiding kregen. De gevangenen werden daar in de 19^e eeuw slecht behandeld.

Onze laatste stop was in Bichino. Na aankomst maakten we een wandeling naar de kust, waar zogenaamde blowholes te zien waren. Het was een spectaculair gezicht, opspattend zeewater tussen schilderachtige rotsen en riffen, die in de zon prachtige kleuren vertoonden. Maandag bezochten we het Freicinet Park en liepen naar Wineglass Bay. De wandeling naar boven, bij het uitzichtspunt, was vermoeiend maar zeer de moeite waard. Het uitzicht was prachtig en een van

toeristen nam daar een foto van ons samen. Beneden bij de parkeerplaats huppelde een tamme en gemakkelijk te benaderen wallaby rond. Er zat een jong in haar buidel, het dier probeerde een gemakkelijk maaltje te verschalken. 's Avonds reden we met een bus naar het pinguïnreservaat bij Maclean Bay, waar een boeiende excursie werd gegeven door een parkwachter. We konden de kleine pinguïns, goed bekijken. Ze kwamen dichtbij, maar fotograferen met flits was niet toegestaan en de foto's waren dus vaag.

Dinsdag 6 nov. vertrokken we weer naar Launceston Airport, na eerst een bezoek te hebben gebracht aan het kunstenaarsstadje Evendale voor de lunch. Terug in Melbourne met de Jetstar, namen we de snelbus naar Southern Cross Station bij Spencer Street voor de trein naar Chelsea.

Verblijf op Phillip Island

Een reis naar Phillip Island stond een week later gepland, met enkele hoogtepunten waaronder een bezoek aan het koala dierenreservaat. De dieren waren goed te bekijken maar vanwege de warmte waren ze niet erg actief. Koala's worden goed beschermd. Ook vanwege risico's op ziekten probeerden de parkwachters dieren in te enten. Donderdag voeren we met een catamaran naar de Nobbies en Seals Island en dat was zeer spectaculair. Er scheen die dag een felle zon en de zee was vrij rustig. Bij de nadering van ons doel begon de boot heftig te slingeren en te stampen omdat we dichtbij de Zuidelijke Oceaan voeren. Het water spatte hoog tegen de rotsen en een enorme kolonie seals vertoonde zich aan ons oog. Ook hier prachtige kleuren in de zon van het schuimende water dat tegen de hoge wanden van de rotsen en riffen stuksloeg. De kapitein was zeer ervaren en naderde het eiland tot 50 meter, waardoor we het spel van de dieren uitstekend konden gadeslaan. We hoorden het geluid van de dieren boven dat van de golfslag uit. Op zaterdag verscheen plotseling een groot zeilschip in de haven. Dit was een replica van het schip dat voor het eerst

in de 19^e eeuw aankwam op de plaats waar Melbourne later is gesticht. We verzuimden een rondvaart te maken met het schip door de baai, want het weer leek te verslechteren. Maar ik maakte toch vele mooie foto's. Phillip Island is een belangrijk vakantieoord in Victoria.

Bezoek aan dierenparken

We bezochten de laatste week het Healsville Sanctuary en het BimBimbie dierenpark. In beide parken waren veel Australische dieren die we nog niet hadden gezien, zoals de wombat, de emu en de platypus. De opzet van deze reservaten was zodanig dat de bezoekers achter de afzetting moesten blijven en dat de dieren veel vrijheid genoten. Ze waren aan bezoekers gewend, zodat ze toch vaak naar je toekwamen om van het voer, dat je bij de ingang kon krijgen, uit de hand te eten. De platypus, ook wel vogelbekdier genoemd, was vrij klein van stuk. Volwassen wogen ze ongeveer 2 kilo. Na enige gewenning aan het donker van het dierenverblijf konden we ze goed zien rondzwemmen. Een demonstratie met inheemse roofvogels was erg leerzaam, de dieren vlogen rakelings over je hoofd zodat je goed moest blijven zitten!

In de stad Melbourne

Meerdere keren reisden we met de City Loop Train naar de stad. Met een dagkaart van \$ 9,- kon je de hele dag van de trein van Frankston naar Melbourne en alle stadstrams gebruik maken. De stad zag er bij binnenkomst indrukwekkend uit. Hoge wolkenkrabbers in combinatie met de oude gebouwen uit de begintijd van de stichting van de stad. Het station bij Flindersstraat was een prachtig gebouw uit de 19^e eeuw en werd veel gefotografeerd. Bij dit station stapten we meestal uit, dat was het drukste station, om koffie te drinken en op de "roodbruine stadstram" over te stappen. De tram was gratis en reed in beide richtingen via Flinders Street en Harbour Esplanade langs de Docklands naar Latrobe Street en Spring Street in een rondje. De evenementen die we wilden bezoeken waren vanaf deze tram lopend te bereiken. Een rondrit duurde ongeveer een uur. De moeite waard waren een bezoek aan de Eureka Tower, die een schitterend uitzicht bood over de stad, aan de Queen Victoria Market, de Docklands, het Ian Potter gebouw en aan de diverse musea waar ook veel aboriginal art te zien was. De laatste dag reden we nog met de stadstram naar de Botanische tuinen, waar een prachtig overzicht was van de planten- en bomenwereld van Australië.

Terugreis naar Nederland

Op dinsdag 27 november zat onze reis erop. De taxi bracht ons terug naar Melbourne Airport waar het vliegtuig keurig op tijd om 17.00 uur vertrok. Het was een lange nacht. Om 21.30 uur werd het donker en dat duurde nog 20 uur vanwege het tijdsverschil, tot na onze aankomst op Schiphol. Het is een prachtige reis geweest. De natuur, de vriendelijke gastvrije bevolking en de overweldigende dierenwereld hebben een grote indruk op ons gemaakt.!

Piet en Els Andringa (NC 2113)

Dringende O P R O E P: Vrijwilligers gevraagd!

Wij zijn nog steeds vol goede moed (maar soms vol wanhoop...) op zoek naar mensen die in een werkgroepje willen meedraaien (denk daarbij ook aan familiedag, familiearchief, familiekrantje) en/of mensen die het huidige Andringa Stichtings Bestuur willen komen versterken, assisteren en ondersteunen!!!

Nu vooral ook met het oog op de familiedag.

Denk niet te lang na, maar reageer snel, iets voor u, voor jou? Mail, schrijf of bel!

TIJDELIJKE ACTIE: 5 kalenders halen, 4 betalen ... oftewel NA OVERMAKING VAN € 46,20 (= inclusief verzendkosten) ONTVANGT U geen 4 maar 5 KALENDERS

Met ingang van 2007 is het abonnementsgeld voor ASN € 5,55. Betalingen voortaan graag via telebankieren, per automatische incasso of per periodieke overschrijving en bij alle betalingen ten behoeve van de Andringa Stichting svp **DUIDELIJK VERMELDEN:**

- het over te maken bedrag
- uw eigen bank/gironummer
- uw naam (met familiecode)
- uw adres met woonplaats
- invullen waarvoor het bedrag is bestemd

Andringa Stichting Postgiro 99008. Waterlelie 5, 9291 JP Kollum

INHOUDSOPGAVE

Andringa Stichting adressen	pag. 2
Enkele belangrijke mededelingen	pag. 3
Column door Herman	pag. 4
Financiën	pag. 5
Een stoute oom	pag. 6
Ontmoetingen met Andringa's – 12 -	pag. 8
Piet, de turfschipper	pag. 12
Informatie over 9 ^e Familiedag op 31 mei 2008	pag. 13
Spoorloos, vervolg	pag. 16
Andringa's maken verre reizen	pag. 18
Vrijwilligers gevraagd	pag. 23
Inhoudsopgave	pag. 23

Andringa - publicaties

De Andringa familieboeken en Andringa kalenders zijn te bestellen door het verschuldigde bedrag over te maken naar:

Andringa Stichting, Waterlelie 5 te Kollum
Postgirorekening nr. 99008 onder vermelding van: Bestelling
.. x boek deel 1 en/of .. x boek deel 2 en/of .. x kalender.
Noteer duidelijk uw naam en adres op de acceptgirostrook.

Na ontvangst van het bedrag
krijgt u het bestelde thuis gestuurd.

Persoonlijk boeken of kalenders afhalen en betalen mag ook, maar
laat dit dan even van te voren weten aan:

Mw. Ida Okx - Andringa, Soolstede 2, 8426 AT Appelscha

Kosten van de publicaties:

Andringa Boek deel 1 (1985) UITVERKOCHT	€ 40,00
Andringa Boek deel 2 (1996)	€ 25,00
Engelse versie (korte samenvatting bij deel 1)	€ 20,00
(Bij bestudering van deel 2 is deel 1 nodig als naslagwerk)	
Andringa Kunst - Verjaardagskalender per stuk	€ 10,00
“Fryske Ferskes” poëzieboekje door Sjoerd Andringa	€ 10,00
Verzendkosten per boek in Nederland (nieuw tarief TNT post voor pakket post)	€ 6,20
Verzendkosten per kalender in Nederland (indien toelevering via normale brievenbus mogelijk is)	€ 2,60